

הרפתן שהצליח לשבש את הסכם הסחר החשוב ביותר של האיחוד האירופי

כריסטיאן ווירץ מוביל מחאה של רפתנים בלגים, שהצליחו למנוע את אישור הסכם הסחר של האיחוד האירופי עם קנדה ולבטל את הגעתו לאירופה של ראש ממשלת קנדה כדי לחתום על ההסכם

דה-מרקר מתוך ניו יורק טיימס - 30.10.2016

כריסטיאן ווירץ עבד את יום העבודה הרגיל בן ה-14 שעות שלו ביום חמישי, כשחלב 85 פרות בחווה של משפחתו בכפר קטן במזרח בלגיה, ליד הגבול עם הולנד.

הרפת שלו מייצרת 1,800 ליטרים של חלב, שנמכרים בבוקר למחרת במחיר של 25 סנט יורו לליטר - מספיק בקושי כדי לכסות על הוצאות הייצור. "כמה רחוק יכולה הגלובליזציה ללכת?", שאל ווירץ.

פרות וחלב בחוץ

וירץ הוא מנהיגה של קבוצת רפתנים במחוז ולוניה, שהצליחה לבדה להוות איום על הסכם הסחר בין האיחוד האירופי לבין קנדה, שהסחר ביניהן הסתכם בשנה שעברה ב-69 מיליארד דולר.

ב-14 באוקטובר, הפרלמנט המחוזי של ולוניה השתמש בזכות הוטו שלו כדי לחסום את בלגיה מאישור העסקה, שמחייבת קונצנזוס בקרב 28 המדינות של האיחוד האירופי. הוטו גרם לראש ממשלת קנדה ג'סטין טרודו לבטל את ביקורו המתוכנן שבו אמור היה לחתום על העסקה. מחאת הרפתנים לא הייתה רק איום נוסף על שלמותו של האיחוד, אלא גם חוליה אחרונה בשרשרת מחאות נגד מדיניות של סחר חופשי, בתקופה שבה הספקנות בנוגע לגלובליזציה עולה בשני צדי האוקיינוס האטלנטי.

אולם ביום שישי הסכם הסחר חזר למסלול, אחרי שבלגיה - שבה המשילות נחלקת בין שתי קבוצות אוכלוסייה - העניקה ערבויות נוספות לולוניה הדוברת צרפתית בנוגע ליבולים בהנדסה גנטית והגנה על מוצרי מזון מסוימים מתחרות. הממשלה גם מתחייבת לבקש מבית המשפט לצדק של האיחוד האירופי, אפשרות חוקית לנקוט הליכי בוררות מסוימים של ההסכם. הפרלמנט של ולוניה אישר את ההסכם ביום שישי שעבר ברוב של 58 נגד 5.

אולם הרפתנים והעובדים של ולוניה לא הולכים לשום מקום. ביום חמישי שעבר צעדו כמה מאות מהם מחוץ למטה הנציבות האירופית בבריסל וצעקו סיסמאות כמו "טרודו, תישאר בבית!" ו"לא ל-CETA", ראשי התיבות של הסכם הסחר עם קנדה.

לוק הולנד, גם הוא רפתן מולוניה, אמר כי הוא "מאוד מאוכזב" שממשלות ולוניה ובלגיה נאלצו לאשר את ההסכם, שאותו הגדיר "קטסטרופה". "בה בעת, אנחנו מרוצים, בגלל שהקול שלנו נשמע. הרבה אנשים ברחבי אירופה מודעים כעת לבעיות שנמצאות על הפרק בגלל שהפרלמנט הולוני חסם את CETA".

בעוד שהאיחוד האירופי הוא שותף הסחר השני בגודלו של האיחוד האירופי, ולוניה עם 3.5 מיליון איש מייצגת רק שיעור זעיר מ-508 מיליון תושבי איחוד. קנדה מהווה רק 0.2% מהסחר של ולוניה, שכלכלתה נמצאת בקיפאון בעשורים האחרונים, לאחר שמכרות הפלדה בה נסגרו, בדומה לצפון אנגליה ולחגורת החלודה בארה"ב.

הקיפאון הכלכלי פתח את הדלת לספקנים כלפי הגלובליזציה כמו וירץ, שטוענים כי מבנה השיטה פוגע בהם. התחרות הגלובלית ייבשה את העסקים הקטנים, טוען וירץ, דור חמישי לרפתנים. "אנחנו מייצרים חלב במחירי השוק העולמי כעת", אמר. "רק תאגידים בינלאומיים גדולים יכולים להרשות לעצמם לעשות את זה, אבל הם לא משלמים את חלקם ההוגן במס, או שהם לוקחים את ההון שלהם אל מחוץ למדינה".

ב-2013, כשמחירי החלב נפלו שנה רביעית ברציפות, וירץ והולנדס הקימו תנועה נגד הסכמי סחר חופשי ומדיניות צנע. בעזרתו של רף וורבקה, פעיל איגודים שמנהל את קמפיין יחסי הציבור שלהם, הם הקימו קואליציה בשם D19-20, על שם תאריכי ההפגנות הראשונות, ב-19 ו-20 בדצמבר 2013.

כיום, הקואליציה מהווה יותר מ-90 ארגונים חברים, כולל איגוד חזק של 300 אלף עובדים, איגוד סטודנטים של 150 אלף חברים ובין היתר גם את ארגון הגג של רפתנים אירופאים ב-15 מדינות. במהלך הזמן, הקואליציה שכנעה מפלגות שמאל להצטרף אליה. המאמצים שלה הגיעו לשיאם עם ההצבעה של הוולונים בפרלמנט שהדפה את הסכם הסחר עם קנדה לפני שבועיים- אף שמאז ההחלטה התהפכה.

מרטין קונוויי, פרופסור להיסטוריה מאוניברסיטת אוקספורד שכתב ספר על בלגיה שאחרי מלחמת העולם השנייה, אמר כי השפעה של מקומות כמו ולוניה צפויה לעלות לאחר שמדינות העבירו כוח למחוזות ורשויות מקומיות. "ממשלות של מדינה הן כיום מוסדות הרבה יותר מורכבים", אמר. "כשבבלגיה הממשלה המרכזית העבירה אחריות על סחר בין-לאומי ממנה למחוזות, איש לא הבין מה עשויות להיות ההשלכות".

"סחר חופשי, על הרוח הליברלית שלו והתנועה החופשית של ההמונים, איבדו את כוח המשיכה שלהם, וזה קרה בולוניה יותר מכל מקום אחר", אמר קונוויי. "מחוזות אחרים, כמו קטלוניה בספרד וסקוטלנד, ישקיפו על אירועים בולוניה ויחשבו על התפקידים שלהם במדינתם שלהם".